

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

THÂN THỊ THÚY HẢO

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT QUẾ THEO
HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BA CHÈ, TỈNH QUẢNG NINH**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

Thái Nguyên, năm 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

THÂN THỊ THÚY HẢO

**PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT QUẾ THEO
HƯỚNG BỀN VỮNG TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BA CHÈ, TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã ngành: 8 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn: TS. Nguyễn Văn Tâm

Thái Nguyên, năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn “**Phát triển sản xuất quế theo hướng bền vững trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh**” là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Đề tài hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Các thông tin sử dụng trong đề tài đã được chỉ rõ nguồn gốc, các tài liệu tham khảo được trích dẫn đầy đủ, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn.

Tác giả luận văn

Thân Thị Thúy Hảo

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành đề tài này ngoài sự cố gắng, sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Nguyễn Văn Tâm, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi thực hiện và hoàn thành đề tài này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng Đào tạo cũng như các khoa chuyên môn, phòng ban của Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của Chi cục Thống kê, Phòng Tài nguyên - Môi trường, Hạt kiểm lâm huyện và đặc biệt là Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Ba Chẽ nơi tôi đang công tác đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và viết luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân và bà con nông dân các xã Đồn Đạc, xã Lương Mông, xã Thanh Sơn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh và những người đã giúp tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Tôi xin cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã chia sẻ những khó khăn và động viên tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Tác giả luận văn

Thân Thị Thúy Hảo

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	2
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu	2
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	3
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1. Cơ sở lý luận của vấn đề nghiên cứu	4
1.1.1. Phát triển	4
1.1.2. Phát triển bền vững	5
1.1.3. Phát triển nông nghiệp bền vững	9
1.1.4. Cơ sở lý luận về phát triển quê	13
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	17
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển sản xuất quê tại huyện Văn Yên, tỉnh Yên Bái	17
1.2.2. Kinh nghiệm phát triển sản xuất quê tại huyện Trà Bồng, tỉnh Quảng Ngãi ...	18
1.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh về phát triển sản xuất quê theo hướng bền vững	21
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	21
1.3.1. Các tài liệu và công trình nghiên cứu về sản xuất nông nghiệp bền vững	21
1.3.2. Công trình nghiên cứu về sản xuất cây quê bền vững	22
1.4. Đánh giá tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố có liên quan đến luận văn.....	22
CHƯƠNG 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	23
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	23
2.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	30
2.1.3. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế-xã hội huyện Ba Chẽ	38
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	41
2.3. Phương pháp nghiên cứu	42

2.3.1. Chọn điểm nghiên cứu	42
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	42
2.3.3. Phương pháp phân tích và xử lý thông tin	45
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	45
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu về phát triển sản xuất	45
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu về kết quả, hiệu quả kinh tế	46
2.4.3. Các chỉ tiêu về hiệu quả xã hội	48
2.4.4. Các chỉ tiêu về hiệu quả môi trường	48
CHƯƠNG 3.KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	49
3.1. Thực trạng sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	49
3.1.1. Thực trạng sản xuất quế.....	49
3.1.2. Diện tích, năng suất, sản lượng quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	50
3.1.3. Các yếu tố nguồn lực phục vụ sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	51
3.1.4. Tình hình thâm canh sản xuất quế	53
3.2. Tình hình chung của nhóm hộ điều tra	56
3.2.1. Đặc điểm chung	56
3.2.2. Thực trạng sản xuất quế của các hộ điều tra.....	58
3.2.3. Tiêu thụ sản phẩm quế	60
3.2.4. Hiệu quả sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	61
3.3. Đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức và nguyện vọng của người dân sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	63
3.3.1. Phân tích điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức	63
3.3.2. Nguyện vọng của người dân sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	64
3.4. Phát triển sản xuất quế bền vững về mặt kinh tế	65
3.4.1. Đóng góp của cây quế với phát triển kinh tế và tiềm năng phát triển quế tại huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	65
3.4.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả kinh tế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	65
3.5. Phát triển sản xuất quế bền vững về mặt xã hội	67
3.5.1. Giảm tỷ lệ hộ nghèo.....	67
3.5.2. Giải quyết việc làm	68
3.5.3. Thu nhập và đời sống của các hộ trồng quế.....	68
3.6. Phát triển sản xuất quế bền vững về mặt môi trường	68
3.6.1. Tình hình sử dụng đất	68
3.6.2. Tình hình sử dụng nguồn nước	69
3.7. Đánh giá tình hình phát triển sản xuất quế tại huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	69
3.7.1. Tiềm năng phát triển quế tại huyện Ba Chẽ	69
3.7.2. Khó khăn.....	70

3.8. Giải pháp phát triển sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	71
3.8.1. Các căn cứ xây dựng giải pháp	71
3.8.2. Quan điểm, định hướng và mục tiêu phát triển quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	71
3.8.3. Các giải pháp phát triển sản xuất quế theo hướng bền vững	73
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	81
1. Kết luận	81
2. Kiến nghị	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO	84

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BVTV:	Bảo vệ thực vật
GDP:	Tổng sản phẩm quốc nội
KH&CN:	Khoa học và công nghệ
NN&PTNT:	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
UBND:	Ủy ban nhân dân
WTO:	Tổ chức thương mại thế giới
KHHGD:	Kế hoạch hóa gia đình
TSCĐ:	Tài sản cố định
KT-XH:	Kinh tế – Xã hội
GTGT:	Giá trị gia tăng
KH-KT:	Khoa học – Kỹ thuật
NTM:	Nông thôn mới
OCOP:	Chương trình mỗi xã phường 1 sản phẩm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Đất đai phân theo công dụng kinh tế giai đoạn 2017 - 2019.....	29
Bảng 2.2. Tăng trưởng và cơ cấu kinh tế huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	30
Bảng 2.3. Dân số huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	32
Bảng 2.4. Tình hình lao động huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	33
Bảng 2.5. Phân loại số lượng mẫu chọn điều tra năm 2019.....	43
Bảng 2.6. Phân chia hộ theo diện tích.....	44
Bảng 3.1. Diện tích trồng quế hiện có trên địa bàn huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	50
Bảng 3.2. Năng suất và sản lượng quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	51
Bảng 3.3. Tình hình lao động trong sản xuất quế tại huyện Ba Chẽ.....	52
Bảng 3.4. Tình hình cơ bản về chủ hộ điều tra.....	56
Bảng 3.5. Lao động và nhân khẩu của nhóm hộ điều tra.....	57
Bảng 3.6. Diện tích đất trồng quế trên địa bàn 3 xã điều tra.....	58
Bảng 3.7. Tình hình sâu bệnh hại quế trên địa bàn các xã nghiên cứu.....	59
Bảng 3.8. Hiệu quả kinh tế sản xuất quế (Tính bình quân cho 1 ha).....	62
Bảng 3.9. Phân tích SWOT sản xuất quế trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	63
Bảng 3.10. Nguyên vọng của các hộ điều tra về chính sách của Nhà nước.....	64
Bảng 3.11. Tỷ lệ hộ nghèo, cận nghèo tại huyện Ba Chẽ giai đoạn 2017-2019.....	67

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Tên tác giả: **Thân Thị Thúy Hào**

Tên luận văn: *Phát triển sản xuất quế theo hướng bền vững trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh*

Ngành: Kinh tế nông nghiệp Mã số: 8.62.01.15

Tên cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên

Phần nội dung

1. Mục tiêu của đề tài: Đánh giá được thực trạng phát triển sản xuất quế tại huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển sản xuất quế của huyện Ba Chẽ theo hướng bền vững và nâng cao đời sống cho người dân trong vùng.

2. Đối tượng nghiên cứu: Đối tượng nghiên cứu của luận văn là phát triển sản xuất quế theo hướng bền vững trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.

3. Phương pháp nghiên cứu:

Phương pháp thu thập số liệu: Đề tài sử dụng 2 phương pháp thu thập số liệu thứ cấp và sơ cấp. Phương pháp thu thập thông tin thứ cấp được thu thập các báo cáo, kế hoạch, kết quả thực hiện các tài liệu nghiên cứu có liên quan đến quế, các văn bản chính sách của địa phương, sách báo tạp chí và mạng internet liên quan đến phát triển kinh tế địa phương và phát triển quế. Phương pháp thu thập thông tin sơ cấp đánh giá có sự tham gia của người dân: Sử dụng câu hỏi mở, thông qua phương pháp này trực tiếp tiếp cận các chủ hộ, các đối tượng có liên quan đến sản xuất quế, để hiểu biết được thực trạng, những khó khăn, thuận lợi trong quá trình sản xuất một cách khách quan.

Phương pháp điều tra hộ: Để xác định số lượng mẫu điều tra, tác giả sử dụng công thức SLOVIN để tính số lượng mẫu. Mẫu được chọn để tiến hành điều tra là 90 hộ gia đình tại 03 xã theo vùng sản xuất quế (*tổng số hộ trồng quế*